

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Β΄ Λυκείου

Θεματική ενότητα:

Σοφοκλέους, «Αντιγόνη», Α΄ Επεισόδιο: στ. 282 - 331

Τίτλος:

«Κρέων, η απατηλή γοητεία της εξουσίας»

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΑΝΤΖΩΡΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Κρέων, η απατηλή γοητεία της εξουσίας

Δημιουργός

Βασιλική Μαντζώρου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Γενικής Παιδείας

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Λυκείου

Χρονολογία

Οκτώβριος 2012

Διδακτική/Θεματική Ενότητα

Σοφοκλέους, «Αντιγόνη»: Α΄ Επεισόδιο, στ. 282 - 331

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα —

Χρονική διάρκεια

7 διδακτικές ώρες [6 ώρες οργανωμένες σε συνεχόμενα δίωρα στο σχολικό εργαστήριο – 1 ώρα στην αίθουσα για την τελική σύνθεση και την παρουσίαση του υλικού].

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, σχολικό εργαστήριο.

Π. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προκειμένου να υλοποιηθεί το παρόν σενάριο, απαιτείται η συστηματική εξοικείωση του εκπαιδευτικού και των μαθητών με τις ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διδασκαλίας αρχικά και, κατόπιν, με τη χρήση και την αξιοποίηση των βασικών εργαλείων των ΤΠΕ (επεξεργαστής κειμένου, λογισμικό παρουσιάσεων, τεχνικές αναζήτησης στο διαδίκτυο, εργαλεία του Web 2.0), καθώς και η κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή (σχολικό εργαστήριο Η/Υ, φορητός Η/Υ, βιντεοπροβολέας, πρόσβαση στο διαδίκτυο).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο σενάριο επιχειρείται διερεύνηση του χαρακτήρα του Κρέοντα και, κατ' επέκταση, της επίδρασης που ασκεί στο χαρακτήρα του ανθρώπου η κατάληψη μιας θέσης εξουσίας. Επιδιώκεται να κατανοηθούν από τους μαθητές η ενότητα του ήθους των ηρώων ως μια από τις σταθερές της τραγωδίας, η επίδραση που ασκεί στη συμπεριφορά του ατόμου η ανάληψη αρχηγικού ρόλου, οι συνέπειες της ύβρεως και τελικά να καταδειχθεί ότι ο Κρέων αποτελεί περίπτωση τραγικού ήρωα.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η αρχαιογνωσία δεν αποτελεί μουσειακό αντικείμενο, αλλά παιδευτικό αγαθό που συμβάλλει στη θεμελίωση και τη συνοχή μιας κοινωνίας, όπου κεντρική θέση κατέχει

ο προβληματισμός σχετικά με τον προσδιορισμό των εννοιών του ανθρώπου, του πολίτη, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ευνομίας, του ορθού λόγου κλπ.

Κατά τη μελέτη των αρχαίων ελληνικών κειμένων και κυρίως της τραγωδίας, η προσήλωση στη γλώσσα μεταβάλλει το λογοτεχνικό κείμενο σε άλλοθι για σημασιολογική και γραμματική άσκηση· αντιθέτως, η πρόταξη του κειμένου ορίζει ως επικουρικό τον ρόλο της σημασιολογίας και της γραμματικής, προκειμένου να εκτιμηθούν, όπως πρέπει, το νόημα και η μορφή του λογοτεχνικού έργου.

«Με την υπαγωγή του μαθήματος στην εξυπηρέτηση γενικόλογα ανθρωπιστικών και υπεραπλουστευμένων εθνικών στόχων, ο αρχαιοελληνικός κόσμος (γλωσσικός και γραμματειακός), αντί να αποτελεί αντικείμενο κριτικής διερεύνησης, ώστε να αναδειχθεί η πολυπλοκότητά του και η σχέση του με το νεοελληνικό και ευρωπαϊκό παρόν, περιχαρακώθηκε σε έναν υπερβατικό χώρο, κατεξοχήν, αντι-ιστορικό και αντικοινωνικό». (Πόλκας, 2001)

Επιπλέον, αυτά τα κείμενα μπορούν και πρέπει όχι μόνο να μελετώνται ως φορείς διαχρονικών αξιών και ηθικών παραινέσεων, αλλά και να αποδομούνται ως ιστορικά προσδιορισμένοι φορείς ιδεολογίας. «Ως προς τα αρχαιοελληνικά κείμενα καθεαυτά, η σχολική πράξη (διδασκαλία και εξέταση) κατά κανόνα υποβαθμίζει τις κάθε λογής διαφορές τους, προκειμένου να προβληθεί η ανθρωπιστική τους ομοιογένεια». (Μαρωνίτης, 2000).

Επιβάλλεται, λοιπόν, μια προσέγγιση που θα καλλιεργεί την ικανότητα του μαθητή να διακρίνει τις επιβιώσεις του παρελθόντος στο παρόν και να προβαίνει σε προσωπικές επιλογές ως προς τα περιθώρια αξιοποίησης του χθες στο σήμερα.

Η παρούσα διδακτική πρόταση στηρίζεται στις αρχές της υποβοηθούμενης ανακαλυπτικής μάθησης με σταδιακή πριμοδότηση της αυτενέργειας του μαθητή και συνακόλουθης υποχώρησης της υποστήριξης του διδάσκοντος. Αναγκαία θεωρείται η κινητοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών και η ενεργοποίησή τους στο πλαίσιο της ομάδας. Ο διδάσκων παρέχει τα κατάλληλα ερεθίσματα και τα μεθοδολογικά εργαλεία στους μαθητές, που επιχειρούν να κατακτήσουν δημιουργικά τη γνώση ενώ

καλλιεργούν τις ερευνητικές τους δεξιότητες. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν πρόσβαση σε ποικίλους σημειωτικούς πόρους και εθίζονται στο να αποτιμούν, να αξιολογούν και να επεξεργάζονται κατάλληλα το περιεχόμενο τους, προκειμένου να οδηγηθούν στην παραγωγή πρωτότυπου προσωπικού υλικού. Ταυτόχρονα, αναπτύσσουν ικανότητες ανάλυσης πληροφοριών, σύνθεσης απόψεων, σύγκρισης και αξιολόγησης, ενώ δημιουργείται από τη σύζευξη της εικόνας με τον λόγο έντονο ενδιαφέρον των μαθητών και καλλιεργείται κλίμα άμιλλας.

Η παρούσα προσέγγιση θα γίνει σύμφωνα με την *κειμενοκεντρική μέθοδο διδασκαλίας*, με την οποία δίνεται έμφαση στο ίδιο το κείμενο, στο σύνολό του, στη βαθύτερη κατανόησή του από διδάσκοντες και διδασκόμενους σε όλα τα επίπεδα. Η ερμηνευτική διαδικασία στηρίζεται στην αντίληψη ότι το κείμενο αποτελεί οργανικό σύνολο, του οποίου τα μέρη σχετίζονται στενά μεταξύ τους και, επομένως, φωτίζονται και ερμηνεύονται αμοιβαία. Έτσι, ξεκινάει από μια συνολική θεώρηση του κειμένου, επισημαίνει τα θεματικά κέντρα και τη δομή του, προχωρεί αναλυτικά στη διερεύνηση του περιεχομένου (δομή, πλοκή, ύφος, χαρακτήρες, αφηγηματικοί τρόποι κ.ο.κ) και της μορφής (λεξιλόγιο, συντακτική δομή, σχήματα λόγου κ.ο.κ) και κλείνει με συνολική συνθετική εκτίμηση των ουσιωδών στοιχείων του κειμένου. Ταυτόχρονα, επιχειρεί την κατανόηση της πραγματικής εφαρμογής της γλώσσας, όπως αυτή εμφανίζεται στο κείμενο, την προσέγγιση της ιδιαιτερότητας της λογοτεχνικής γλώσσας, την ανάδειξη του μεταφορικού και συμβολικού χαρακτήρα της και την ανακάλυψη της αισθητικής λειτουργία της.

Οι μαθητές δε θα γνωρίσουν απλώς τα δημιουργήματα ενός πολιτισμού που συνέβαλε στη θεμελίωση του σύγχρονου πολιτισμού και στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας του, αλλά θα διδαχθούν συγκεκριμένους τρόπους διερευνητικής προσέγγισης και κριτικής διαχείρισης της γνώσης, προκειμένου να μπορούν αντίστοιχα να τους χρησιμοποιήσουν αποδοτικά στη ζωή τους. Με αυτόν τον τρόπο, επιδιώκεται τόσο η εξάσκηση των μαθητών στη συνεπή και συνεκτική ανάλυση του κειμένου, όσο και η ενθάρρυνσή τους για μια ανοικτή, διερευνητική και βιωματική

προσέγγιση του δράματος, η οποία θα επιτρέψει μια πιο προσωπική εμπλοκή στη διδακτική διαδικασία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιχειρείται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά εξαρτάται και προσδιορίζεται από την ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων.
- Να αντιληφθούν την επίδραση που ασκεί στην προσωπικότητα του ανθρώπου η άσκηση της εξουσίας και πιο συγκεκριμένα:
 - τη συμπεριφορά του άρχοντα στους αρχόμενους
 - την πιθανή μετάλλαξη των απόψεων του άρχοντα
 - τη ρητορική της εξουσίας
 - τις αντιφάσεις της εξουσίας
 - τους φόβους της εξουσίας και, εν τέλει,
 - τον τρόπο αντιμετώπισης του άρχοντα από τους αρχόμενους.
- Να συνειδητοποιήσουν τη διαχρονική αντίληψη για την καταστροφική επίδραση του χρήματος και τη συμβολή του στη διαφθορά των συνειδήσεων των ανθρώπων.
- Να αντιληφθούν τα καταστροφικά αποτελέσματα της υπεροψίας και της απουσίας ευελιξίας και προσαρμοστικότητας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρείται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν τη στενή αλληλεξάρτηση γλώσσας και κειμενικού είδους.
- Να αναγνωρίσουν τις ιδιομορφίες του αρχαίου ελληνικού ποιητικού λόγου.

Γραμματισμοί

Επιχειρείται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν τον όρο «τραγικός ήρωας» στο αρχαίο θέατρο.
- Να ασκηθούν στον διάλογο, στην κριτική αποτίμηση πηγών διαφορετικού είδους για την εξαγωγή συμπερασμάτων και στην παραγωγή προφορικού ή γραπτού λόγου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.
- Να αξιοποιούν αποτελεσματικά τη χρήση ψηφιακών πόρων για τη συναγωγή πληροφοριών.
- Να ασκηθούν στη δημιουργία πολυτροπικού υλικού, συνδυάζοντας εύστοχα εικόνα και λόγο.
- Να ασκηθούν στη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών και σωμάτων κειμένων.
- Να εξοικειωθούν με ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης.

Διδακτικές πρακτικές

Προκρίνεται η ευρετική –ανακαλυπτική μέθοδος κατασκευής της γνώσης που θα υλοποιηθεί μέσα από την ομοδοσυνεργατική μάθηση .Οι ομάδες ορίζονται σε συνεργασία με το διδάσκοντα, αφού ληφθούν υπόψη η επίδοση ,ώστε να υπάρχει αντιπροσώπηση από όλες τις βαθμολογικές κλίμακες , αλλά και οι προτιμήσεις των μαθητών. Οι ομάδες *ορίζουν τους ρόλους* των μελών τους (χειριστής η/υ, συντονιστής κ.λπ.) και εργάζονται πάνω σε συγκεκριμένο υλικό (κείμενα, πηγές, εικόνες, διαγράμματα κ.λπ) κρατώντας σημειώσεις, καταθέτοντας απορίες, απαντώντας σε ερωτήματα και γενικά συγκροτώντας σε ενιαίο περίπου σώμα το προϊόν της δουλειάς τους. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη φάση αυτή είναι να παρακολουθεί την ομάδα, να ενθαρρύνει δίνοντας οδηγίες, να επιλύει απορίες, να διαχειρίζεται το χρόνο κ.λπ. Οι ομάδες *ανακοινώνουν τα συμπεράσματα* στα οποία κατέληξαν και προβαίνουν στη στοχαστική ερμηνεία τους, κάνοντας συνοψίσεις και αναζητώντας συνδέσεις, προεκτάσεις κ.λπ. Στόχος είναι να εμπλακούν προσωπικά σε κοινό προβληματισμό, να κινητοποιηθούν και να αναπτύξουν νοητικές διεργασίες, προκειμένου να δώσουν λύσεις στη διάρκεια συζήτησης με ολόκληρη την τάξη ή στη διάρκεια μιας διάλεξης. Οι

μαθητές παράγουν ερωτήσεις, παραδείγματα ή απαντήσεις, καλούνται να επανεξετάσουν, να συνοψίσουν, να συζητήσουν, να υποβοηθήσουν ο ένας τον άλλον ή να δημιουργήσουν κάτι μαζί.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Σύμφωνα με τις [Οδηγίες Διδασκαλίας](#) της «Αντιγόνης», ως διδακτικοί στόχοι προτάσσονται οι ακόλουθοι:

«Οι μαθητές στα πλαίσια μιας πολυεπίπεδης οπωσδήποτε ερμηνείας καλούνται:

- Να επισημάνουν το βασικό πρόβλημα της τραγωδίας, που δημιουργείται από τη στάση των ηρώων απέναντι στην οφειλόμενη τιμή προς τους νεκρούς.
- Να αποφύγουν την ερμηνεία της τραγωδίας σε επίπεδο σχηματικό και αφηρημένο – ιδεολογικό, ως σύγκρουση πχ. γραπτών και άγραφων νόμων, πολιτείας και οικογένειας κλπ.
- Να αισθανθούν ότι η τραγικότητα των προσώπων (κυρίως του Κρέοντα και της Αντιγόνης) προκύπτει από την προσωπική τους βούληση και επιλογή. Έτσι, η υβριστική για τον νεκρό Πολυνείκη απόφαση του Κρέοντα, στενά δεμένη με το ενδιαφέρον του πολιτικού για την εξουσία του, τον φέρνει κλιμακωτά και διαδοχικά σε σύγκρουση με τον Φύλακα, με τον Χορό, την Αντιγόνη, τον Αίμονα, τον Τειρεσία μέχρι την τελική συντριβή του [...]
- Να εκτιμήσουν τελικά τη στάση του Σοφοκλή απέναντι στην αξία των θεϊκών νόμων και στη συνακόλουθη ευσέβεια των ανθρώπων, την οποία θεωρεί δείγμα σωφροσύνης.»

Πρακτικά οι ανωτέρω στόχοι είναι σχεδόν αδύνατο να πραγματοποιηθούν, καθώς το διατιθέμενο δίωρο εβδομαδιαίως μόλις που επαρκεί για τη διδασκαλία και

του δεύτερου στάσιμου ή λίγο παρακάτω με φιλότιμες προσπάθειες (η γράφουσα κατά τη σχολική χρονιά 2010 - 2011 κάλυψε ύλη περίπου μέχρι τον στ. 705). Κατά συνέπεια, οι μαθητές παρακολουθούν τον Κρέοντα να εμπλέκεται όλο και περισσότερο στην «ύβριν», χωρίς να παρακολουθούν και τη «νέμεσιν», διαδικασία που είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση άποψης σχετικά με τη σημασία του όρου «τραγικός ήρωας». Έτσι, η μορφή του Κρέοντα παραμένει ημιτελής και συνήθως οι μαθητές έχουν προσλάβει την απεχθή εικόνα του αιμοσταγούς και μισητού τυράννου που, εκτός των άλλων, δίνει την εντύπωση ότι έχει πρόβλημα και με τις γυναίκες.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Τα Αρχαία Ελληνικά ως μάθημα γενικής παιδείας στη Β΄ τάξη του Γενικού Λυκείου αντιμετωπίζονται από τους μαθητές αμφιθυμικά. Η χρησιμοθηρική νοοτροπία και η εξεταστικοκεντρική δομή του ελληνικού λυκείου, προσανατολισμένου αποκλειστικά στις εξετάσεις για την εισαγωγή στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα καταδικάζει πολλά από τα μαθήματα. Οι μαθητές της θεωρητικής κατεύθυνσης, από την άλλη πλευρά, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην προσέγγιση της «Αντιγόνης» λόγω των ιδιομορφιών του κειμένου, με αποτέλεσμα να στέκονται σε μια έτοιμη μετάφραση, ενώ για τους μαθητές των άλλων κατευθύνσεων θεωρείται επαρκής η γνώση της μετάφρασης του κειμένου. Η αξιολόγηση αυτής της πρακτικής θα εντόπιζε κατά βάση αδυναμίες οι οποίες περιγράφονται από τον Β. Φυντίκογλου (2008) ως ακολούθως:

Ως προς τον μαθητή:

- Μειώνεται ή και καταργείται η προσωπική εργασία του.
- Δεν του δίδεται η ευκαιρία πρακτικής εφαρμογής των θεωρητικών του γνώσεων.
- Παραγκωνίζεται (ως περιττή;) η λεξικογραφικού τύπου γνώση των λέξεων της μεταφραζόμενης γλώσσας.
- Εμποδίζεται η φαντασία του και η εξάσκησή του στη μεταφραστική γλώσσα.

- Καλείται να αποδεχτεί και να απομνημονεύσει έναν έτοιμο λόγο ως πανάκεια ή και αυθεντία, χωρίς να τον υποβάλει σε κριτικό βασάνισμα.

Ως προς την ίδια τη μετάφραση:

- Στερείται συνέπειας και μεθόδου, καθώς κυμαίνεται αδιακρίτως από την αυτολεξεί απόδοση έως τη νοηματική ερμηνεία.
- Μετατρέπεται σε απλό μέσο κατανόησης του νοήματος και της ερμηνευτικής προσέγγισης, ενώ μένει ουσιαστικά αποκομμένη από άλλα στοιχεία που συνιστούν την ταυτότητα του κειμένου (ειδολογική τυπολογία, πραγματολογικά στοιχεία κλπ.).
- Θεωρείται ελάχιστος παιδευτικής αξίας, χωρίς ουσιαστική συμβολή στην αρχαιογνωσία του μαθητή.
- Υπό το βάρος, μάλιστα, της αξιολόγησης υποβαθμίζεται σε εύκολο μέσο συγκέντρωσης βαθμών.

Ως προς την αντιμετώπιση του κειμένου:

- Κατά την προσέγγιση του κειμένου, δεν συνυπολογίζονται όλα τα στοιχεία που αναδεικνύουν την ταυτότητα του.

Ακόμη, η προπαιδεία των μαθητών στα αρχαία ελληνικά, με τον αξιωματικό αφορισμό ότι διδάσκονται στο γυμνάσιο και στην Α΄ Λυκείου, δε θα πρέπει να θεωρείται τόσο δεδομένη και μάλιστα τόσο ώστε να προσεγγίσουν τον ρωμαλέο ποιητικό λόγο του Σοφοκλή. Με την παρούσα πρόταση επιχειρείται η εξομάλυνση των παραπάνω δυσκολιών, ώστε να αναδειχθούν κι όλα τα στοιχεία της τραγωδίας ως ανεξάρτητου ποιητικού είδους, προορισμένου όχι για απλή ανάγνωση αλλά για παράσταση .

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Αναμένεται με τη χρήση των ΤΠΕ να κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον και η δημιουργικότητα των μαθητών. Με την ποικιλία των αναπαραστατικών μορφών

διευκολύνεται η προσέγγιση του κειμένου, αφυπνίζεται η ερευνητική ικανότητα των μαθητών, γεγονός που συντελεί στη δημιουργία κριτικά σκεπτόμενων πολιτών.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Δραματική Ποίηση Β΄ Λυκείου Γενικής Παιδείας:

Σοφοκλέους, *Τραγωδία: «Αντιγόνη» Α΄ Επεισόδιο, στ. 282 – 331.*

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Ανωνύμου του Έλληνα, *«Ελληνική Νομαρχία: ήτοι Λόγος περί Ελευθερίας»*,³ 1957. *Φιλολογική απομνημείωση - Κείμενο- Σχόλια - Εισαγωγή*: Γ. Βαλέτας, *Μελετήματα*: Ν. Α. Βέης – Μ. Σιγούρος, Αθήνα: Βιβλιοεκδοτική. [Ιστοχώρος του Ν. Μαμαλούγκου - Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών]

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

-Ξενοφών, «Αγησίλαος»: [1.18 - 1.22](#), [4.3 - 4.4](#), [7.1 – 7.3](#). Στο *Xenophontis opera omnia*. I–V. 1900–21. Ed. E. C. Marchant. Oxford Clarendon Press.

-Σοφοκλής, *«Αντιγόνη» στ. 282 - 331*. Στο *Sophoclis Fabulae*. 1967. Ed. A. C. Pearson. Oxford Clarendon Press.

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ταινίες

[Απόσπασμα](#) από την ταινία «Αντιγόνη» του Σοφοκλή 1961, σενάριο - σκηνοθεσία: Γ. Τζαβέλλας, Norma Film Productions [πηγή: YouTube].

[Απόσπασμα](#) από την ταινία «Η τιμή της αγάπης» 1984, βασισμένης στο έργο του Κ. Θεοτόκη «Η τιμή και το χρήμα», σκηνοθεσία: Τώνια Μαρκετάκη, μουσική: Ελένη Καραϊνδρου, Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου – Ανδρομέδα Φιλμ – ΕΡΤ [πηγή: YouTube].

Βίντεο

[«Αντιγόνη»](#) του Σοφοκλή, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος 2009, Μονή Λαζαριστών – Σκηνή: Σωκράτης Καραντινός, μετάφραση: Σοφία Νικολαΐδου, σκηνοθεσία: Τάσος Ράτζος (απόσπασμα 2/7) [πηγή: Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος].

Τραγούδια / Ηχητικά αποσπάσματα

[«Το χρήμα είναι θεός»](#) Μουσική: Γ. Κριμιζάκης, σίχοι: Β. Τριανταφυλίδης (Χ. Κλυνν) – Γ. Κακουλίδης / Εκτέλεση: Χάρρυ Κλυνν από τον δίσκο *Μαλακά, πιο μαλακά*. EMI - Columbia, 1984. [πηγή: YouTube].

Ιστοσελίδες

[Διεθνής Αμνηστία](#) [Ελληνικό τμήμα της οργάνωσης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων]

Εθνικό Θέατρο: [Ψηφιοποιημένο Αρχείο του Εθνικού Θεάτρου](#)

Perseus Digital Library [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Περσέα]: H. G. Liddell – R. Scott, 1940. [A Greek-English Lexicon](#) (revised and augmented throughout by Sir Henry Stuart Jones, with the assistance of Roderick McKenzie). Oxford: Clarendon Press.

[Picasa](#) [Ελεύθερο λογισμικό επεξεργασίας εικόνων]

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]: [Βασικό Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής](#).

Φαφούτη, Λ. [«Η εξουσία είναι εθιστική»](#), εφημ. «Το Βήμα», 27/04/2012.

[Wordle](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας συννεφόλεξων].

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Η διδασκαλία οργανώνεται σε τρία δίωρα στο εργαστήριο πληροφορικής και μία ώρα που διατίθεται στην αίθουσα διδασκαλίας, ώστε να παρουσιαστούν οι εργασίες των ομάδων και να συζητηθούν τα αποτελέσματα των ευρημάτων των μαθητών. Οι

μαθητές χωρίζονται σε έξι ομάδες των τεσσάρων, μεικτές ως προς το φύλο και την επίδοσή τους, ενώ η κατανομή ρόλων στο εσωτερικό της ομάδας συμφωνείται από εκείνους και ο διδάσκων παρεμβαίνει σε αυτή τη διαδικασία μόνο αν υπάρξει σοβαρή διαφωνία μεταξύ τους.

Προηγείται συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με το πώς περιμένουν να αντιδράσει ο Κρέοντας στην αναγγελία της είδησης της ταφής του Πολυνείκη, ανακαλώντας στη μνήμη τους όσα είπε για αυτόν η Αντιγόνη στον Πρόλογο της τραγωδίας και τα όσα ο ίδιος λέει στην αρχή του Α΄ Επεισοδίου, και τους ζητείται ένα μικρό παιχνίδι ρόλων.

Παιχνίδι ρόλων:

Υποθέστε ότι είστε ο Κρέοντας. Ποια είναι η πρώτη αυθόρμητη αντίδρασή σας στα όσα είπε ο Φύλακας; Ας καταγράψουμε στον πίνακα στοιχεία από αυτήν.

Στο πρώτο δίωρο, οι μαθητές θα ασχοληθούν με τη μεταφραστική απόδοση του κειμένου, έτσι ώστε να το προσπελάσουν γλωσσικά και νοηματικά. Η μετάφραση του ποιητικού κειμένου του Σοφοκλή δημιουργεί ιδιαίτερες δυσκολίες στους μαθητές, καθώς το είδος του κειμένου και οι συμβάσεις που αυτό ακολουθεί είναι παντελώς άγνωστα σε αυτούς, αφού έχουν προσεγγίσει μέχρι τώρα μόνο πεζό κείμενο από το πρωτότυπο. Άλλωστε, «η διδασκαλία δεν θα πρέπει να καταλήγει σε μία και μοναδική παγιωμένη μετάφραση του διδασκόμενου κειμένου, την οποία θα απομνημονεύουν οι μαθητές και βάσει αυτής θα αξιολογούνται». [Οδηγίες για τη διδασκαλία και αξιολόγηση του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας της Α΄ τάξης Γενικού και Α΄ και Β΄ τάξεων του Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχ. έτος 2012 - 2013].

Οι μαθητές εισέρχονται στο διαδικτυακό τόπο της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και ακολουθώντας τη διαδρομή *Αρχαία ελληνικά → Εργαλεία → Σώματα κειμένων → Ανθολόγιο αττικής πεζογραφίας → Κατάλογος κειμένων → Σοφοκλής*, εντοπίζουν τους προς μελέτη στίχους.

Εμφανίζουν τη μετάφραση των στίχων, την οποία επικολλούν σε ένα χωριστό αρχείο Word. Κατόπιν, απομονώνουν τους συγκεκριμένους στίχους και συγκρίνουν μεταξύ τους τις διαθέσιμες από την Πύλη μεταφράσεις καθώς και μια «σχολική» μετάφραση. Μπορούν με τον τρόπο αυτό να κατανοήσουν ότι η μετάφραση ενός τόσο απαιτητικού κειμένου δεν είναι μια απλή διαδικασία, αλλά πρέπει να λαμβάνει υπόψη της πολλούς παράγοντες.

Αποφαινούνται για το είδος των μετοχών, αφού συμβουλευτούν την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και με τη βοήθεια του καθηγητή. Συγκεντρώνουν τα ρήματα και τους ρηματικούς τύπους, με σκοπό να καταδειχθεί ότι υπάρχει πληθώρα ενεργειών και ένταση στη σκηνή. Απομονώνουν τα επιχειρήματα του Κρέοντα, αποδίδοντάς τα με σχηματικό τρόπο. Δραματοποιούν τη στιχομυθία Κρέοντα-Φύλακα και καταγράφουν τα συναισθήματα που βίωσαν ως Κρέων, Φύλαξ και θεατές αντίστοιχα.

Στο δεύτερο δίωρο διερευνούν τον χαρακτήρα του Κρέοντα μέσα από τα λόγια του και την «όψη» του ήρωα: εισέρχονται στο αρχείο του Εθνικού Θεάτρου, εντοπίζουν φωτογραφίες από παραστάσεις και τις συνδέουν με τα λεγόμενα του Κρέοντα, ενώ μέσω οπτικού γραμματισμού καταγράφουν κοινά στοιχεία στην παρουσίαση του ήρωα. Στόχος είναι να προσεχθεί και η γλώσσα του σώματος, ενώ τους δίνεται η ευκαιρία με την παρακολούθηση αποσπασμάτων από την τραγωδία να σκεφτούν πώς θα παρουσίαζαν οι ίδιοι τον Κρέοντα ως σκηνοθέτες.

Συγκρίνουν τους στίχους 170 - 190, 655 - 680, 1033 - 1056, 1329 - 1353 και παρακολουθούν την άνοδο και την πτώση του Κρέοντα. Τέλος, συγκρίνουν τον Κρέοντα με τον βασιλιά της Σπάρτης Αγησίλαο, διαβάζοντας σχετικά χωρία από το έργο του Ξενοφώντα.

Στο τρίτο δίωρο ασχολούνται με τις ιδέες του κειμένου: διαβάζουν άρθρο από εφημερίδα όπου ειδικοί επιστήμονες αποφαινούνται ότι η εξουσία είναι εθιστική με αναφορές στη νευροφυσιολογία. Διαβάζουν κριτικές της παράστασης που σχετίζονται με τον ρόλο του Κρέοντα και στις οποίες φαίνεται ότι ο βασιλιάς είχε

«υπεροψίαν και μέθη». Συνθέτοντας τα παραπάνω στοιχεία αποφαίνονται για την επίδραση της εξουσίας στη διαμόρφωση του ανθρώπινου χαρακτήρα.

Έρχονται σε επαφή με διαφορετικού τύπου κείμενα (σατιρικό τραγούδι, «Ελληνική Νομαρχία», την ταινία «Η τιμή και το χρήμα») συγκρίνουν τις απόψεις που περιέχονται εκεί με τις απόψεις του Κρέοντα για το χρήμα και παρουσιάζουν τις δικές τους απόψεις με λόγο και εικόνα.

Επιχειρούν να διερευνήσουν τα χαρακτηριστικά της γλώσσας της εξουσίας και να συνδέσουν το χθες με το σήμερα. Επιλέγουν και παρακολουθούν αποσπάσματα πολιτικών ομιλιών με σκοπό να μελετήσουν τη γλώσσα.

Τέλος, επιλέγεται ένα χαρακτηριστικό μέσο της εξουσίας, οι βασανισμοί, προκειμένου να αντιμετωπιστεί από τους μαθητές διαχρονικά. Παρέχεται σε αυτούς φωτογραφικό υλικό επιλεγμένο από τον διδάσκοντα ως αφορμή και εισέρχονται στην ιστοσελίδα της Διεθνούς Αμνηστίας προκειμένου να ενημερωθούν για τη δράση της οργάνωσης. Το παραγόμενο τους είναι μια αφίσα ευαισθητοποίησης σχετικά με τους βασανισμούς.

Συνοπτικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως επιχειρείται ένας συνδυασμός διαφόρων ειδών γραμματισμών. Οι *πολυγραμματισμοί* είναι μια προσέγγιση όπου κυριαρχεί η έμφαση στην τριβή των διδασκομένων με κείμενα και είδη λόγου από ένα ευρύ φάσμα μέσων και από ένα ευρύ φάσμα πολιτισμικών πηγών. Με αυτή την τριβή, οι διδασκόμενοι θα αναπτύξουν μια κριτική μεταγλώσσα για να μιλούν, αλλά και να καταλαβαίνουν, την κοινωνική και πολιτισμική δύναμη αυτών των κειμένων, καθώς και των συναφών κοινωνικών πρακτικών (M. Kalantzis & B. Cope, 2001).

Πρέπει να προσθέσουμε ότι βασική επιδίωξή μας είναι να καθοδηγήσουμε τους μαθητές, παρέχοντας όμως περιθώρια ελευθερίας για προσωπική ενασχόληση και έρευνα.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1: ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Να εισέλθετε στην [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) και ακολουθώντας τη διαδρομή *Αρχαία ελληνικά* → *Εργαλεία* → *Σώματα κειμένων* → *Ανθολόγιο αττικής πεζογραφίας* → *Κατάλογος κειμένων* → *Σοφοκλής*, να εντοπίσετε τους στ. [282 - 331](#). Να εμφανίσετε τις μεταφράσεις των [Ι. Γρυπάρη](#) και [Στ. Μπαζάκου - Μαραγκουδάκη](#), να αντιγράψετε και να επικολλήσετε σε ένα νέο αρχείο Word σε δύο στήλες αντικριστά τις μεταφράσεις. Κατόπιν, να ανοίξετε το έγγραφο «ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ» που βρίσκεται αποθηκευμένο στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή σας και να συγκρίνετε τις τρεις μεταφράσεις μεταξύ τους. Να επιχειρηματολογήσετε σε ένα σύντομο κείμενο (μέχρι 150 λέξεις) σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

 - α. ποια μετάφραση από τις προτεινόμενες σας βοηθάει να κατανοήσετε καλύτερα το κείμενο και γιατί;
 - β. ποια μετάφραση νομίζετε ότι ανταποκρίνεται καλύτερα στο είδος του κειμένου;
2. Να εισέλθετε στην [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) και ακολουθώντας τη διαδρομή *Αρχαία ελληνικά* → *Εργαλεία* → *Σώματα κειμένων* → *Ανθολόγιο αττικής πεζογραφίας* → *Κατάλογος κειμένων* → *Σοφοκλής*, να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

ΜΕΤΟΧΕΣ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

3. Στους στίχους παρατηρείται πληθώρα ρημάτων και ρηματικών τύπων. Να τους συγκεντρώσετε, συμπληρώνοντας τον παρακάτω δίστηλο πίνακα με όσες γραμμές χρειαστούν και με τη βοήθεια του [ηλεκτρονικού λεξικού](#) να προσδιορίσετε τη σημασία όσων σας είναι άγνωστοι. Εναλλακτικά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το [ηλεκτρονικό λεξικό](#) της Πύλης.

ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

4. Να αποδώσετε τα επιχειρήματα του Κρέοντα σχηματικά χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου.
5. Να αναθέσετε σε δύο μέλη της ομάδας σας να διαβάσουν τον διάλογο Κρέοντα - Φύλακα πρώτα στα αρχαία ελληνικά και κατόπιν σε μια από τις μεταφράσεις που θα επιλέξετε. Στη συνέχεια, να τους ηχογραφήσετε, να ξανακούσετε όλοι τον διάλογο και, τέλος, όλοι ανάλογα με τον ρόλο σας στην ομάδα (*Κρέων, Φύλαξ, θεαταί*) να γράψετε τρία μικροκείμενα σχετικά με τα συναισθήματα που βιώσατε.

Φύλλο Εργασίας 2: Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

1. Να εισέλθετε στον ιστότοπο του [Εθνικού Θεάτρου](#), να εντοπίσετε το [Ψηφιοποιημένο Αρχείο του Εθνικού Θεάτρου](#) και μέσω της αναζήτησης να βρείτε τις παραστάσεις της «Αντιγόνης» που είναι αρχειοθετημένες εκεί. Από τις παραστάσεις αυτές, να αντιγράψετε και να επικολλήσετε σε μια παρουσίαση τις φωτογραφίες ηθοποιών που υποδύθηκαν τον Κρέοντα. Να συνοδέψετε την παρουσίαση σας με λόγους του Κρέοντα.
2. Να παρατηρήσετε τις παραπάνω φωτογραφίες και να καταγράψετε τα κοινά στοιχεία που εμφανίζουν.
3. Να εισέλθετε στην [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) και ακολουθώντας τη διαδρομή *Αρχαία ελληνικά* → *Εργαλεία* → *Σώματα κειμένων* → *Ανθολόγιο αττικής πεζογραφίας* → *Κατάλογος κειμένων* → *Σοφοκλής*, να εντοπίσετε τους στ. [170 - 190](#). Κατόπιν, να αντιγράψετε και να επικολλήσετε το κείμενο στην εφαρμογή [Wordle](#). Από τη μορφή του κειμένου που προκύπτει μπορείτε να εξάγετε κάποια συμπεράσματα σχετικά με τον χαρακτήρα του Κρέοντα;
4. Να παρακολουθήσετε το [δεύτερο απόσπασμα](#) από τα επτά της παράστασης της «Αντιγόνης» από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος το 2009 και το [απόσπασμα](#) από την ταινία «Αντιγόνη» του 1961. Αφού λάβετε υπόψη σας όλα τα παραπάνω στοιχεία, να υποθέσετε ότι σκηνοθετείτε την παράσταση. Πώς θα παρουσιάζατε τον Κρέοντα (π.χ. κοστούμια, σκηνική παρουσία, σκηνοθετικές οδηγίες που θα δίνατε);
5. Να εισέλθετε στην [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) και ακολουθώντας τη γνωστή διαδρομή να εντοπίσετε τη μετάφραση των στίχων [170 – 190](#), [655 – 680](#), [1033 – 1056](#), [1329 – 1353](#). Στη συνέχεια, να δημιουργήσετε πίνακα με τέσσερις στήλες όπου θα επικολλήσετε τις αντίστοιχες μεταφράσεις. Κατόπιν, να σημειώσετε με διαφορετικό χρώμα τις απόψεις του Κρέοντα που είναι όμοιες και αυτές που είναι διαφορετικές.

6. Να εισέλθετε στην [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#), να εντοπίσετε το έργο του Ξενοφώντα «Αγησίλαος» και να διαβάσετε τη μετάφραση των κεφαλαίων [1.18 - 1.22](#), [4.3 - 4.4](#), [7.1 – 7.3](#). Να κατασκευάσετε πίνακα με δύο στήλες στη μία από τις οποίες θα φαίνονται τα χαρακτηριστικά του Κρέοντα και στη άλλη του Αγησιλάου.

Φύλλο Εργασίας 3: ΟΙ ΙΔΕΕΣ

1. Να διαβάσετε το άρθρο που θα βρείτε [εδώ](#), να ανατρέξετε στον ιστότοπο του [Ψηφιοποιημένου Αρχείου του Εθνικού Θεάτρου](#) και να αναζητήσετε κριτικές των παραστάσεων της «Αντιγόνης» που έχουν παρουσιαστεί από το Εθνικό Θέατρο. Να εστιάσετε στους ηθοποιούς που υποδύθηκαν τον Κρέοντα και στους χαρακτηρισμούς που τους αποδίδονται. Επίσης, μπορείτε μέσω της μηχανής αναζήτησης να εντοπίσετε κριτικές παραστάσεων που έχουν παρουσιαστεί από άλλους θιάσους.
Αφού λάβετε υπόψη σας όλα τα παραπάνω στοιχεία, καθώς και τα στοιχεία που αποκομίσατε από τη μελέτη του προηγούμενου Φύλλου Εργασίας, να συνθέσετε ένα σύντομο δοκίμιο σχετικά με την επίδραση της άσκησης εξουσίας στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του ανθρώπου.
2. Να παρακολουθήσετε το [βίντεο](#), να διαβάσετε το απόσπασμα από το 4^ο βιβλίο της «Ελληνικής Νομαρχίας» με τίτλο [«Οι συνεργοί της τυραννίας»](#) και το [βίντεο](#) από την ταινία «Η τιμή της αγάπης». Να συγκρίνετε όσα είδατε και διαβάσατε με τις απόψεις του Κρέοντα για το χρήμα. Κατόπιν, να παρουσιάσετε με λόγο και εικόνα τις δικές απόψεις σχετικά με την αρνητική επίδραση του χρήματος.
3. Να παρακολουθήσετε τρεις ομιλίες συγχρόνων πολιτικών που δε θα υπερβαίνουν τα πέντε λεπτά (5΄) η καθεμιά (θα τις αναζητήσετε στο YouTube πληκτρολογώντας το όνομα του πολιτικού που θα επιλέξετε). Κατόπιν, θα συγκεντρώσετε σε πίνακα τα χαρακτηριστικά της γλώσσας του χρησιμοποιούν και θα συγκρίνετε με τη γλώσσα που χρησιμοποιεί ο Κρέων στα αποσπάσματα που έχετε διαβάσει μέχρι τώρα, παρατηρώντας και τη συχνότητα με την οποία εμφανίζονται κάποιες λέξεις σε αυτά. Θα συγκεντρώσετε τις παρατηρήσεις σας σε ένα σύντομο κείμενο με τίτλο «Η γλώσσα της εξουσίας».

4. Ο Κρέοντας απειλεί τους φύλακες πως, αν δεν του φανερώσουν τον δράστη της ταφής, δε θα είναι αρκετός μόνο ο θάνατος, αλλά θα βασανιστούν μέχρι να μετανοήσουν.

Να εισέλθετε στον ιστότοπο της [Διεθνούς Αμνηστίας](#) και να μελετήσετε τις θέσεις και τη δραστηριότητα της οργάνωσης σχετικά με τα βασανιστήρια.

Να ανοίξετε τον φάκελο με τις αποθηκευμένες εικόνες. Πρόκειται για τυχαία επιλογή εικόνων σχετικών με τους βασανισμούς. Μπορείτε να επιλέξετε όποια εικόνα εσείς επιθυμείτε από τον ιστό.

Να συνθέσετε ένα μικροκείμενο που θα αναφέρεται στη σχέση των βασανισμών και της εξουσίας.

Να κατασκευάσετε μια αφίσα ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για τον περιορισμό των βασανισμών. Το μικροκείμενο θα περιληφθεί στην αφίσα και μπορείτε να αξιοποιήσετε τις εικόνες του φακέλου ή εικόνες που θα κατεβάσετε από τον ιστό, αφού τις επεξεργαστείτε με το [Picasa](#) της Google.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Θα μπορούσε το κείμενο να δραματοποιηθεί και να βιντεοσκοπηθεί από τους μαθητές. Επίσης, θα μπορούσε το κείμενο να αποτελέσει αφορμή για προσωπική έκφραση των μαθητών (σχέδια, κείμενα, μουσική) με τη χρήση π.χ. του διαδικτυακού εργαλείου [VuVox](#).

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο είναι ιδιαίτερα απαιτητικό και ενδέχεται να δυσκολέψει τους μαθητές καθώς τους φέρνει σε επαφή με πολλά και διαφορετικά «κειμενικά» είδη το καθένα από τα οποία απαιτεί διαφορετικούς τρόπους αποκωδικοποίησης.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βαρμάζης, Ν. Δ. 1999. *Διδακτική των αρχαίων ελληνικών. Από την παράδοση στην ανανέωση της διδακτικής μεθόδου*. Αθήνα: Πατάκης.

Kalantzis, M. & B. Core. 2001. «Πολυγραμματισμοί». Στο *Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός για τη Γλώσσα*, επιμ. Α.- Φ. Χρηστίδης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 214-216.

Κουτσογιάννης, Δ. 2008. «Διδακτική Φιλολογικών μαθημάτων και ΤΠΕ: Εισαγωγή & Θεωρητικό πλαίσιο της γλωσσικής διδασκαλίας και αξιοποίηση των ΤΠΕ». Στο *Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία: Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση εκπαιδευτικών*, τεύχος 3: Κλάδος ΠΕ 02. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ, σελ. 53 - 81.

<http://blogs.sch.gr/evstamou/files/2008/09/ylikope02.pdf>

Μαρωνίτης, Δ. Ν. *Μύθος και Λόγος*, εφημ. «Το Βήμα», 9/7/2000.

Πόλκας, Λ. 2001. «Η διδασκαλία του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο και το Λύκειο». Στο *Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός για τη Γλώσσα*, επιμ. Α.- Φ. Χρηστίδης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e6/index.html

Φυντίκογλου, Β. 2000. «Αρχαία Ελληνική Γραμματεία και μετάφραση». Στο *Ενδογλωσσική μετάφραση*, επιμ. Δ. Ν. Μαρωνίτης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

<http://www.greek->

[language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_grammar/page_000.html#toc006](http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_grammar/page_000.html#toc006)